

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713220353
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6713220353.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. ako členov senátu, v spore žalobcu: V. S., nar. XX. júna XXXX, bytom M. XXX, XXX XX M., zast. JUDr. Jozefom Brázdilom, advokátom so sídlom AK Trhová 992/1, 960 01 Zvolen, proti žalovanému: Slovenská realitná kancelária, s.r.o., IČO: 36 641 430, so sídlom Bystrický rad 69, 960 01 Zvolen, zast. Lion Law Partners s.r.o., IČO: 36 862 461, so sídlom Komenského 14A, 974 01 Banská Bystrica, o zaplatenie 132.422,40 Eur, o späťvzati žaloby, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen, č.k. 8C/156/2014-170 zo dňa 29. októbra 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Zvolen č.k. 8C/156/2014-170 zo dňa 29. októbra 2021 vo výroku II. o nároku na náhradu trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením č.k. 8C/156/2014-170 zo dňa 29. októbra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) konanie o uplatnenom nároku na zaplatenie 132.422,40 Eur s príslušenstvom zastavil (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100% (druhá výroková veta). Zároveň rozhodol o vrátení kráteného súdneho poplatku zo žaloby žalobcovi vo výške 7.865,55 Eur po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia prostredníctvom prevádzkovateľa platobného systému, ktorým je Slovenská pošta a.s., Partizánska cesta 9, Banská Bystrica (tretia výroková veta).

1.1 Zo stručného odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenou okresnému súdu dňa 28.11.2013 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 132.422,40 Eur spolu s príslušenstvom z titulu nevyplatenia kúpnej ceny za prevod spoluvlastníckeho podielu vo výške 1 k pozemku pôvodne vedeného ako parc.č. CKN XXXX/X - záhrady o výmere 1.887m² na LV č.XXXX pre k.ú. Staré mesto, ktorý je v súčasnosti zapísaný na LV č.XXXX s výmerou 1.902m² ako aj spoluvlastníckeho podielu k totožnému pozemku svojho právneho predchodcu - Q. S., nar. XXXX, zomrelého X.X.XXXX, vo výške 1. Žalobou uplatnený nárok predstavuje zvyšnú časť kúpnej ceny, ktorú má žalovaný zaplatiť za odkúpenie spoluvlastníckych podielov. Okresný súd poukázal na prerušenie konania uznesením č.k. 8C/156/2016-76 do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I. pod sp.zn. 9C/128/2010.

1.2 Pri zastavení konania okresný súd vychádzal zo späťvzatia žalobcu, ktorý žalobu zobral späť z dôvodu právoplatného skončenia konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava I. sp.zn. 9C/128/2010, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6Co/49/2019 zo dňa 26.5.2021 rozhodol, že vlastníctvo 1/2 k predmetným pozemkom sa vrátilo do vlastníctva žalobcu.

1.3 Pri rozhodovaní o späťvzati žaloby súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 144, § 145 ods.1 a § 146 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a konanie zastavil. Okresný súd neskúmal postoj žalovaného k zastaveniu konania, nakoľko žalobca žalobu zobral späť skôr, ako sa začalo pojednávanie; prípadný nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby by bol s poukazom na ustanovenie § 146 ods.1 C.s.p. bez právneho významu.

1.4 Okresný súd popri zastavení konania rozhodol o náhrade trov konania; v tomto smere aplikoval ustanovenie § 262 ods.1 a § 256 ods.1 C.s.p.. Vychádzal z návrhu žalobcu, ktorý navrhol, aby k náhrade trov zaviazal žalovaného, eventuálne aby aplikoval ustanovenie § 257 C.s.p. a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie uviedol, že skúmal dôvod zastavenia konania a zistil, že Okresný súd Bratislava I. rozsudkom č.k. 9C/128/2010-316 zo dňa 28.3.2017 rozhodol, že kúpna zmluva zo dňa 12.10.2007 uzatvorená medzi právnym predchodcom C. S. a žalovaným II. Slovenská realitná kancelária, s.r.o., je neplatná; neplatná je aj kúpna zmluva zo dňa 12.10.2007 uzatvorená medzi žalovaným I. a žalovaným II. Slovenská realitná kancelária s.r.o.. Taktiež rozhodol, že neplatná je aj kúpna zmluva medzi žalovaným II. Slovenská realitná kancelária s.r.o. a žalovaným III. J. R.. Zistil, že predmetným rozsudkom Okresný súd Bratislava I. určil, že spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1 na pozemku zapísanom na LV pre k.ú. Staré Mesto č.XXXX ako parc.č. XXXX/X - záhrady o výmere 1.902m² patrí do dedičstva po nebohom Q. S.. Uvedený rozsudok v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 6Co/49/2019 zo dňa 26.5.2021 nadobudol právoplatnosť dňa 20.7.2021. Na základe uvedeného okresný súd vyvodil, že zastavenie konania (sp.zn. 8C/156/2014) procesne zaviniť žalovaný, a preto žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.5 Súd prvej inštancie zároveň osobitným výrokom (výrok III.) rozhodol o vrátení kráteného súdneho poplatku žalobcovi.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie, jeho druhému výroku o nároku na náhradu trov konania, podal žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) v zákonom stanovenej lehote odvolanie v ktorom navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu v napadnutom výroku zmenil a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% priznal žalovanému. Uplatnil odvolací dôvod uvedený v ustanovení § 365 ods.1 písm.h) C.s.p., tvrdil tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 V konkrétnostiach žalovaný namietal, že v napadnutom rozhodnutí nie je možné zrozumiteľne a preskúmateľne identifikovať vzťah medzi skutkovými zisteniami a výsledným hodnotiacim úsudkom, že zastavenie konania zaviniť žalovaný. Tento záver súd prvej inštancie neodôvodnil dostatočne. Bezobsažná formulácia súdu prvej inštancie je klišé, floskula a nenapĺňa požiadavku na vecne preskúmateľné rozhodnutie.

2.2 Žalovaný sa pritom o dôvode späťvzatia dozvedel len z obsahu napadnutého rozhodnutia, súd prvej inštancie späťvzatie žalobcu žalovanému nedoručil; žalobca v späťvzati bližšie nevysvetľuje dôvody procesného postupu podľa ustanovenia § 262 ods.2 C.s.p.. Navyše sám žalobca alternatívne navrhoval rozhodnúť podľa § 257 C.s.p., k čomu okresný súd nezaujal žiadne stanovisko.

2.3 Odvolateľ poukázal na obsah žaloby, v ktorej žalobca uviedol, že žalobu podáva z opatrnosti, aby nedošlo k premlčaniu nároku vyplývajúceho z kúpnej zmluvy zo dňa 12.10.2007 v znení jej dodatkov. So žalobnými tvrdeniami žalovaný nesúhlasil a poukazoval na skutočnosť, že podľa dodatku č.1 zo dňa 21.11.2011 ku kúpnej zmluve zo dňa 11.12.2009 malo dôjsť k zaplateniu kúpnej ceny do 30 dní odo dňa právoplatného úspešného skončenia súdneho konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava I. pod sp.zn. 9C/128/2010 a sp.zn. 16C/15/2011. Ku dňu podania žaloby nebolo žiadne z uvedených konaní skončené, žalobca sa nemohol domáhať zaplatenia kúpnej ceny z dôvodu, že kúpna cena nebola v čase podania žaloby splatná. Žaloba tak bola podaná predčasne a nedôvodne. Úspech a neúspech v spore bol závislý od dohodnutej lehoty splatnosti, v čase podania žaloby nebol nárok splatný. Uvedené v spore uviedol i žalobca tvrdením, že podáva žalobu z opatrnosti. V takom prípade musí žalobca znášať trovy „pre istotu“ podanej žaloby. Odvolateľ v rámci svojej argumentácie poukázal na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 569/2017 zo dňa 20.3.2018 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Obo/12/2018 zo dňa 20.11.2018 a tvrdil, že o procesné zavinenie na strane žalobcu by išlo i vtedy, keby nevstupovalo do úvahy hľadisko splatnosti, nakoľko žalobca žaloval len z opatrnosti.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu zotrval na tvrdení, že spor o zaplatenie dlžnej sumy zaviniť žalovaný, ktorý mu odmietol zaplatiť kúpnu cenu za ideálny podiel na pozemku, ktorú od žalobcu kúpil v roku 2007 a povinnosť zaplatiť kúpnu cenu viazal na zaplatenie kúpnej ceny za ďalší predaj pozemku. Pre hrozbu premlčania musel žalobca podať žalobu. Ak však došlo k určení, že zmluva je neplatná, zanikol aj právny dôvod na zaplatenie kúpnej ceny. Celé súdne konania tak zaviniť žalovaný, rozhodnutie o povinnosti žalovaného nahradiť trovy konania je správne.

3.1 K skutkovým okolnostiam žalobca uviedol, že žalovaný mal byť sprostredkovateľ predaja nehnuteľností, žalovaný využil slabú informovanosť predávajúcich a namiesto sprostredkovania predaja nehnuteľností ju zakúpil sám a do kúpnej zmluvy uviedol takú formuláciu zaplatiť kúpnu cenu, že spôsobovala fakticky jej nevykonalnosť. Žalobcovi bol žalovaným predložený na podpis kúpnej zmluvy, o jej podrobnom obsahu, účele a podstatných náležitostiach nebol informovaný; uvedené sa týkalo aj dotknutých práv podielových spoluvlastníkov, ktoré boli príčinou sporu vedeného na Okresnom súde Bratislava I. pod sp.zn. 9C/128/2010. Žalovaný podvod zakrýval a nehnuteľnosť predal Ing. R. bez toho, aby bola žalobcovi vyplatená kúpna cena. Pokiaľ k odvolaniu pripojil zmluvu s Ing. R., túto videl žalobca prvýkrát práve ako prílohu odvolania; zmluva bola tajená z dôvodu výšky kúpnej ceny; neobsahovala ani záväzok kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu priamo žalobcovi. Práve postupom žalovaného došlo k stavu, že hrozilo, že nárok na zaplatenie kúpnej ceny sa premlčí; žalovaný postupoval cielene, pri kúpe a predaji nehnuteľnosti porušil predkupné právo podielových spoluvlastníkov. Po rozhodnutí Okresného súdu Bratislava I. (sp.zn. 9C/128/2010) už nebol dôvod na vymáhanie kúpnej ceny; súd určil, že zmluva medzi žalobcom (jeho právnym predchodcom) a žalovaným je neplatná. Neplatnosť spôsobil žalovaný svojím podvodným a nekalým konaním. Žalobca bol nútený podať žalobu (o zaplatenie); výsledok sporu o neplatnosť kúpnej zmluvy bol neistý.

3.2 Žalobca poukázal na zásadu úspechu vo veci doplnenú zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie a uviedol, že zavinenie nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle ale vo vzťahu k príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu a výsledkom je vznik trov protistrany. Uviedol, že súd aplikoval aj ustanovenie § 257 C.s.p..

4. Odvolateľ v ďalšom vyjadrení (replika) zotrval na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených. Doplnil, že žalobca účelovo a tendenčne podsúva svoju verziu údajne podvodného konania žalovaného, a to v záujme vyvolania subjektívneho pocitu, že žalobca bol oklamán. Ustálená súdna prax v prípade procesného zavinenia za zastavenie konania posudzuje výlučne procesné hľadisko a nevyžaduje hodnotenie podľa hmotného práva; stabilne platné zákonné postuláty na posudzovanie otázky procesného zavinenia sú aplikovateľné zvlášť na prípady žalôb podávaných z opatrnosti. Žalobca cielene prehliada informáciu, že žaloba nemala žiadne šance na úspech z dôvodu, že splatnosť uplatneného nároku nenastala.

4.1 Odvolateľ napokon uviedol, že ak aplikácia a interpretácia ustanovenia § 257 C.s.p. nebola v napadnutom uznesení odôvodnená a vysvetlená, nemôže tento nedostatok suplovať odvolacia replika žalobcu.

5. Žalobca sa k replike žalovaného nevyjadril; ďalšie vyjadrenie podané nebolo.

6. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1,2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods.1 písm.b) a c) C.s.p. v napadnutom výroku (výrok II.) zrušil a vec mu podľa § 391 ods.1 C.s.p. vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie

6.1 Podľa § 389 ods.1 písm.b) C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6.2 Podľa § 389 ods.1 písm.c) C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

7. Odvolací súd, súc v zmysle § 380 C.s.p. rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného, ako aj procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

7.1 Zo súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 132.422,40 Eur spolu s úrokom z omeškania 9% ročne od 1.1.2011 do zaplatenia a náhrady trov konania. Uplatnený nárok odôvodnil tým, že dňa 12.10.2007 uzatvoril so žalovaným kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k jeho 1 spoluvlastníckemu pozemku parc.č. CKN XXXX/X záhrady o výmere 1887m² a pozemku parc.č. CKN XXXX/X záhrady o výmere 452m², zapísaným na LV č.XXXX pre k.ú. Bratislava - Staré mesto. Kúpnu zmluvou zo dňa 12.10.2007 mal svoj spoluvlastnícky podiel 1 k predmetnej nehnuteľnosti previesť aj jeho právny predchodca. Žalobca tvrdil, že kúpna cena za prevod predmetných spoluvlastníckych podielov v celosti zaplatená nebola, v spore uplatnil nárok na zaplatenie zostatku kúpnej ceny.

7.2 Zo žaloby rovnako vyplýva tvrdenie, že v inom súdnom konaní na Okresnom súde Bratislava I. sa určovacou žalobou domáha aj určenia vlastníckeho práva k obom spoluvlastníckym podielom; žaloba o plnenie kúpnej ceny je tak podaná z opatrnosti, za účelom zachovania nároku na jej zaplatenie pred jej premlčaním.

7.3 Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd uznesením č.k. 8C/156/2014-76 zo dňa 1.2.2017 konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Bratislava I. pod sp.zn. 9C/128/2010 z dôvodu, že v uvedenom konaní sa vyrieši otázka vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti.

7.4 Okresný súd Bratislava I. v konaní vedenom pod sp.zn. 9C/128/2010 konal o žalobe Ing. Z. S. proti pôvodne žalovaným 1/ C. S., 2/ V. S., 3/ Slovenská realitná kancelária s.r.o. a 4/ Ing. V. R.; žalobkyňa sa domáhala určenia, že kúpna zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom žalovanej 1/ (Q. S.) a žalovaným 3/ (Slovenská realitná kancelária s.r.o.) je neplatná; určenia, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovaným 2/ (V. S.) a žalovaným 3/ (Slovenská realitná kancelária s.r.o.) je neplatná; ide o zmluvy zo dňa 12.10.2007 (ako v bode 7.1 tohto uznesenia). Žalobkyňa sa domáhala aj určenia neplatnosti zmluvy uzavretej medzi žalovaným 3/ (Slovenská realitná kancelária s.r.o.) a žalovaným 4/ (Ing. V. R.). Okresný súd Bratislava I. rozsudkom č.k. 9C/128/2010-316 zo dňa 28.3.2017 rozhodol nasledovne:

I. Kúpna zmluva zo dňa 12.10.2007 uzatvorená medzi právnym predchodcom C. S. a žalovaným v druhom rade o prevode spoluvlastníckeho podielu vo výške 1 na pozemku - parc.č. XXXX/X o výmere 1902m² druh pozemku záhrady, zapísaný na LV XXXX, katastrálne územie Staré Mesto, obec BA - m.č. - STARÉ MESTO, okres Bratislava I, vedený Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu je neplatná.

II. Kúpna zmluva zo dňa 12.10.2007 uzatvorená medzi žalovaným v prvom rade a žalovaným v druhom rade o prevode spoluvlastníckeho podielu vo výške 1/4, na pozemku - parc.č.4720/1, o výmere 1902 m² druh pozemku záhrady, zapísaný na LV XXXX, katastrálne územie Staré Mesto, obec BA - m.č. - STARÉ MESTO, okres Bratislava I., vedený Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu je neplatná.

III. Kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovaným v druhom rade a žalovaným v treťom rade je neplatná.

IV. Spoluvlastnícky podiel vo výške 1 na pozemku - parc.č.XXXX/X, o výmere 1902m² druh pozemku záhrady, zapísaný na LV XXXX, katastrálne územie Staré Mesto, obec BA - m.č. STARÉ MESTO, okres Bratislava I., vedený Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu patrí do dedičstva po nebohom Q. S..

V. Žalovaní sú povinní zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Rozsudok sa stal právoplatným v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislava č.k. 6Co/49/2019-334 dňom 20.7.2021.

7.5 Z rozsudku Okresného súdu Bratislava I. (sp.zn.9C/128/2010) vyplýva, že pôvodne žalovaná I. C. S. v priebehu konania zomrela, jej právnym nástupcom titulom závetného dedenia sa stal pôvodne žalovaný 2/ (V. S.), ktorý sa na pojednávaní dňa 15.1.2015 k žalobe v plnom rozsahu pripojil. Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Bratislava I. vyplýva, že mal zato, že došlo k porušeniu predkupného práva žalobkyne, nakoľko o porušenie predkupného práva ide nielen v prípade, že ponuka nebola urobená vôbec, ale aj vtedy, ak bola kúpna oprávnenému ponúknutá za cenu podstatne vyššiu, než za akú bola vec potom prevedená na nového nadobúdateľa, alebo ak bola prevedaná za podmienok

výhodnejších oproti ponuke. Nakoľko sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti zmlúv, súd určil neplatnosť zmlúv zo dňa 12.10.2007 a v dôsledku ich relatívnej neplatnosti určil absolútnu neplatnosť zmluvy medzi žalovaným 2/ (Slovenská realitná kancelária s.r.o.) a žalovaným 3/ (Ing. V. R.). Krajský súd v Bratislava sa v rozsudku č.k. 6Co/49/2019-334 zo dňa 26. mája 2021 stotožnil s argumentáciou okresného súdu keď konštatoval, že k porušeniu predkupného práva dochádza aj vtedy, keď osoba povinná z predkupného práva urobila riadnu ponuku s ohlásením všetkých podmienok ponúknutých treťou osobou oprávnenej osobe, ktorá ju nepovažovala za prijateľnú, a potom táto povinná osoba previedla podiel na veci na tretiu osobu - nadobúdateľa za výhodnejších podmienok než aké boli ponúknuté oprávnenej osobe.

8. Je zrejmé, že žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 25.10.2021 zobral žalobu späť v celom rozsahu; dôvodom späťvzatia bola skutočnosť, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. (sp.zn. 9C/128/2010) sa nehnuteľnosť, ku ktorej spoluvlastnícke podiely žalobca a jeho právny predchodca previedli na žalovaného, sa vracia do vlastníctva (podielového spoluvlastníctva) žalobcu. Pri rozhodovaní o trovách konania žalobca navrhol, aby k ich náhrade bol zaviazaný žalovaný, eventuálne aby súd aplikoval ustanovenie § 257 C.s.p.. Zo späťvzatia vyplýva tvrdenie, že podanie žaloby vyvolal žalovaný tým, že mu odmietol zaplatiť kúpnu cenu za spoluvlastnícky podiel, povinnosť na zaplatenie kúpnej ceny viazal na ďalší predaj pozemku (spoluvlastníckeho podielu); žalobu musel podať z dôvodu hrozby premlčania nároku na zaplatenie kúpnej ceny. Súdne konanie tak podľa tvrdenia žalobcu zapríčinil žalovaný.

8.1 O späťvzati žaloby rozhodol súd prvej inštancie napadnutým uznesením.

9. K odvolaniu žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

9.1 V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje zásada úspechu; strane, ktorá mala vo veci úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Zásada úspechu je v ustanovení § 256 ods.1 Civilného sporového poriadku doplnená zásadou procesného zavinenia; trovy konania je v takomto prípade povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli (ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane). Rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie zodpovednosti za zavinenie sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Súdna prax vo vzťahu k späťvzati žaloby a súvisiacemu zastaveniu konania zaujíma konštantné stanovisko, podľa ktorého je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách. Späťvzatie žaloby (návrhu), je dispozičným úkonom žalobcu ako „pána sporu“ (dominus litis). Rozhodujúcim pre posúdenie zavinenia za zastavenie konania je skutočnosť, či žalobca zobral žalobu späť v dôsledku správania žalovanej strany. Ak napríklad žalovaná strana po podaní žaloby uhradí žalovanú sumu, prípadne inak splní to, čoho sa žalobca domáhal, zodpovednosť za zastavenie konania nesie táto strana sporu.

9.2 Súd prvej inštancie aplikujúc ustanovenie 256 ods.1 C.s.p. uznal procesné zavinenie za zastavenie konania žalovanému na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava I. (č.k. 9C/128/2010-316 zo dňa 28.3.2017), v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (č.k. 6Co/49/2019-334 zo dňa 26.5.2021). Žiadnu inú argumentáciu súd prvej inštancie vo vzťahu k náhrade trov konania neuviedol.

9.3 Odvolací súd súhlasí s námietkou odvolateľa, že uznesenie súdu prvej inštancie je vo vzťahu k výroku o nároku na náhradu trov konania nepreskúmateľné, iba poukaz na iné rozhodnutie súdu, hoc aj vydané v súvisiacej veci, nepostačuje. Nepostačuje ani iba poukaz na zákonné ustanovenie (§ 262 ods.1 C.s.p.). Skutkovým zistením bolo zistenie, že v inom konaní (o určenie neplatnosti zmluvy) súd žalobe vyhovel; vyhodnotením tejto skutočnosti bol (zrejme) záver o procesnom zavinení za zastavenie konania. Absentuje akákoľvek argumentácia o tom, či a aký vplyv malo konanie na inom súde na uplatnený nárok na zaplatenie kúpnej ceny, posúdenie ktorý zo subjektov konanie pred Okresným súdom Bratislava I. inicioval, ktoré subjekty boli na žalovanej strane. Súd prvej inštancie sa flagrantne predmetom sporu vedeného na Okresnom súde Bratislava I. nezaoberal, neposúdil dôvod neplatnosti kúpnych zmlúv zo dňa 12.10.2007 a ani sa nezaoberal otázkou, kto neplatnosť predmetných zmlúv spôsobil. V konaní pred Okresným súdom Bratislava I. bol predmetom konania nárok vyplývajúci z porušenia predkupného práva podielovej spoluvlastníčky, ktorá ako prostriedok uplatnenia svojho práva zvolila domáhanie sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Účastníkmi tejto zmluvy boli v žalobca a žalovaný (v konaní vedenom pod sp.zn. 8C/156/2014), následná zmluva medzi žalovaným a Ing. R. bola

vyhodnotená ako absolútne neplatná z dôvodu neplatnosti práve zmluvy medzi žalobcom (v časti medzi jeho právnym predchodcom) a žalovaným. Z povahy predkupného práva je zrejmé, ktorý účastník kúpnej zmluvy mohol porušiť predkupné právo podielového spoluvlastníka; odvolací súd však citlivo vníma aj argumentáciu žalobcu o tom, že zmluvné dokumenty mu boli pripravené žalovaným ako kupujúcim a namiesto mieneného sprostredkovania došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy. Uvedené skutočnosti súd prvej inštancie neposudzoval, nevyhodnocoval a (zrejme) sa nimi ani nezaoberal. Z uvedeného dôvodu pri absencii akéhokoľvek relevantného odôvodnenia považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie na nepreskúmateľné a arbitrárne. Súd prvej inštancie vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia znemožnil strane, by uskutočňovala jej patriace procesné práva; strana sporu nemôže vedieť, na akú argumentáciu súdu má reagovať, keďže dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie prisúdil procesné zavinenie žalovanému, v napadnutom uznesení chýbajú. Až odvolateľ v odvolaní a žalobca v písomnom vyjadrení „dotvárajú“ dôvody, pre ktoré považujú rozhodnutie o trovách konania za správne, resp. nesprávne; aj uvedené nasvedčujú nepreskúmateľnosti rozhodnutia okresného súdu.

9.4 Nepreskúmateľným je napadnutý výrok uznesenia súdu prvej inštancie aj z dôvodu chýbajúceho odôvodnenia vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p.. Vychádzajúc zo späťvzatia žaloby je zrejmé, že žalobca navrhol trovy konania priznať jemu, eventuálne trovy konania nepriznať žiadnej zo strán sporu pri aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p.. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie dôvodmi osobitného zreteľa vôbec zaoberal, ktoré z nich zvažoval, na ktoré prihliadal, prípadne že by dôvody pre aplikáciu ustanovenia vôbec nezistil. Ak sa žalobca aplikácie ustanovenia § 257 C.s.p. (čo aj z opatrnosti) domáhal, bolo povinnosťou okresného súdu tieto dôvody zisťovať a vyhodnotiť. V tomto smere bol daný dôvod zrušenia uznesenia okresného súdu postupom podľa § 389 ods.1 písm.c) C.s.p., nakoľko súd prvej inštancie posudzujúc dôvodnosť späťvzatia žiadne dôkazy, a to ani dopytom stranám sporu, nielenže nezistil, ale ich vôbec nezisťoval a aplikáciu ustanovenia § 257 C.s.p. ani nezvažoval, čím vec nesprávne právne posúdil.

10. K otázke nároku na náhradu trov konania odvolací súd iba pre úplnosť dodáva, že tento nárok je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného ale z procesného práva; otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu je potrebné posudzovať z procesného hľadiska. Súd neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Zavinenie za zastavenie konania sa posudzuje len z procesného hľadiska; v opačnom prípade by išlo o neprípustné posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že súd v danom prípade rozhodujúci (po späťvzatí žaloby a zastavení konania) o nároku na náhradu trov konania posudzuje dôvodnosť podania žaloby z hľadiska vzťahu výsledku správania žalovaného k požiadavkám žalobcu; žaloba je tak podaná dôvodne, ak žalovaná strana po začatí konania žalobcu uspokojí.

10.1 Pokiaľ ide o aplikáciu ustanovenia § 257 C.s.p. odvolací súd zdôrazňuje, že v niektorých veciach by striktné aplikovanie zásady úspechu v spore a zásady zodpovednosti za zavinenie bez zohľadnenia ostatných okolností konkrétneho prípadu mohlo viesť v praxi k nežiaducej tvrdosti a nebolo by v súlade so všeobecnou zásadou spravodlivosti rozhodovania súdu. Z uvedeného dôvodu Civilný sporový poriadok umožňuje zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania v takýchto špecifických prípadoch a dáva súdu možnosť výnimočne uplatniť moderačné oprávnenie podľa ustanovenia § 257 C.s.p.. Pre aplikáciu moderačného oprávnenia súdu zákonná dikcia vyžaduje splnenie dvoch podmienok, a to, že musí ísť v danom prípade o dôvody hodné osobitného zreteľa a súčasne musí ísť o výnimočné okolnosti, ktoré odôvodňujú opodstatnenosť použitia tohto zákonného ustanovenia. Dôvody hodné osobitného zreteľa môžu spočívať v charaktere určitého druhu konania alebo môžu byť dané určitým správaním strán sporu, prípadne sa môžu týkať celkom špecifických skutkových či sociálnych aspektov strán sporu. Je však potrebné zdôrazniť, že aplikácia moderačného oprávnenia súdu v zmysle ustanovenia § 257 C.s.p. by mala mať charakter ojedinelosti a výnimočnosti.

10.2 Odvolací súd ešte upriamuje pozornosť súdu prvej inštancie aj na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 6Cdo/41/2016 zo dňa 25.5.2017 rozhodnutie o trovách konania priznávajúce ich náhradu musí byť vykonateľné (§ 232 ods.1 C.s.p.), pretože podľa výslovného znenia ustanovenia § 262 ods.2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorý sa konanie končí (samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník) už len o výške náhrady trov konania; súd prvej inštancie v rozhodnutí podľa § 262 ods.2 C.s.p. nemôže rozhodnúť o uložení povinnosti jednej sporovej strane zaplatiť náhradu trov konania druhej sporovej strane. O povinnosti nahradiť trovy konania preto musí rozhodnúť súd rozhodujúci o nároku na náhradu trov konania podľa

§ 262 ods.1 C.s.p.. Tomu musí zodpovedať aj formulácia tzv. náhradového výroku, t.j. musí v ňom byť uvedené, kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania s tým, že iba o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie. Len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti.

11. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie postupom podľa § 389 ods.1 písm.b), písm.c) C.s.p. zrušil z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti ako aj z dôvodu, že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nevykonal žiadne dokazovanie vo vzťahu k prípadnej aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p. a vec mu vrátil na nové rozhodnutie o trovách konania. Vady rozhodnutia nebolo možné napraviť v odvolacom konaní.

12. V ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne posúdi zodpovednosť za zastavenie konania, či je daná na strane žalobcu alebo na strane žalovaného; vysporiada sa so skutočnosťou, či a aké konanie žalovaný po podaní žaloby realizoval, v dôsledku ktorého by bolo možné prijať záver, že k späťvzatiu došlo v dôsledku konania žalovaného. Zistí, či v prejednávanej veci nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, spočívajúce najmä v charaktere sporu alebo v prípadnej existencii celkom špecifických skutkových okolností, ktoré by prípadne odôvodňovali aplikáciu ustanovenia § 257 C.s.p.. Uvedené vykoná bez ohľadu na skutočnosť, že k späťvzatiu žaloby došlo pred tým, ako bola vec predbežne prejednaná, resp. pred tým, ako bolo začaté prvé pojednávanie vo veci samej a bez ohľadu na skutočnosť, že prípadný nesúhlas žalovaného so späťvzatím je z toho dôvodu irelevantný. O trovách konania opätovne rozhodne, svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby zodpovedalo kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods.2 C.s.p., bude dbať na to, aby rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnutím vykonateľným. Zároveň s poukazom na ustanovenie § 396 ods.3 rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania v novom rozhodnutí.

13. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).